

PORUKA PAPE BENEDIKTA XVI. ZA KORIZMU 2012.

"Pazimo jedni na druge da se potičemo na ljubav i dobra djela" (Heb 10, 24)

Vatikan, 17. veljača 2012.

Braćo i sestre, korizma nam još jednom pruža mogućnost razmišljati o središtu kršćanskog života: ljubavi. Naime to je pogodno vrijeme da, uz pomoć Božje riječi i sakramenata, obnovimo svoj hod u vjeri, i kao pojedinci i kao zajednica. To je put označen molitvom i zajedništvom, šutnjom i postom, u iščekivanju uskrсне radosti.

Ove godine želim iznijeti neka svoja razmišljanja u svjetlu kratkog biblijskog teksta preuzetog iz Poslanice Hebrejima: "Pazimo jedni na druge da se potičemo na ljubav i dobra djela" (10, 24). Ta je rečenica dio perikope u kojoj sveti pisac poziva pouzdati se u Isusa Krista kao najvišeg svećenika, po kojem smo zadobili oproštenje i otvoren put koji vodi Bogu. Plod prihvaćanja Krista je život koji počiva na tri teologalne kreposti: to jest pristupati Gospodinu "istinitim srcem u punini vjere" (r. 22), nepokolebljivim čuvanjem "vjere nade" (r. 23) u stalnoj budnosti da se zajedno s braćom čine "ljubav i dobra djela" (r. 24). Kaže se također kako je, kao potpora vjerniku u tom ponašanju u skladu s evanđeljem, važno sudjelovati na liturgijskim susretima i molitvi zajednice, upirući pogled u eshatološki cilj, to jest puno zajedništvo u Bogu (r. 25). Zaustavit ću se na retku 24 koji, u kratkim crtama, pruža dragocjen i trajno aktualan nauk o tri aspekta kršćanskog života: pozornost prema drugome, uzajamnost i osobna svetost.

1. "Pazimo": odgovornost prema našoj braći i sestrama.

Prvi aspekt predstavlja poziv da "pazimo": grčki izraz koji se koristi u tekstu je katanoein, koji znači dobro gledati, biti pozoran, svjesno promatrati, primjećivati neku stvarnost. Susrećemo ga u Evanđelju kada Isus poziva učenike da "promatraju" ptice nebeske, koje su, bez imalo truda, okružene brižnom i pažljivom Božjom providnošću (usp. Lk 12, 24) te da "vide" brvno u vlastitom oku prije nego ugledaju trun u bratovu oku (usp. Lk 6, 41). Nalazimo ga također u još jednom ulomku iz iste Poslanice Hebrejima, gdje Pavao poziva braću: "promotrite... Isusa" (3, 1), apostola i najvišeg svećenika naše vjere. Dakle, glagol kojim započinje naš poziv poručuje nam da svrnemo svoj pogled na drugoga, prije svega na

Isusa, te da budemo pozorni jedni prema drugima, da ne budemo jedni drugima stranci, ravnodušni prema onom što se događa našoj braći i sestrama. Prečesto, međutim, kod nas prevladava potpuno suprotan stav: jedna ravnodušnost i nezainteresiranost koji su plod sebičnosti i prikriveni tobožnjim poštivanjem tuđe "privatnosti". I danas snažno odjekuje Gospodinov glas koji svakog od nas poziva da se pobrinemo za drugoga. I danas Bog traži od nas da budemo "čuvari" naše braće (usp. Post 4, 9), da uspostavljamo odnose označene uzajamnom brigom, pozornošću prema dobru drugoga i prema osobi u cjelini. Velika zapovijed ljubavi prema bližnjemu zahtijeva od nas da shvatimo odgovornost prema onome koji je, kao i ja, Božje stvorenje i dijete: činjenica da smo braća u čovječtvu i, u mnogim slučajevima, također u vjeri mora nas navesti na to da u drugom promatramo istinski alter ego, kojega Gospodin beskrajno ljubi. Ako budemo odnjegovali u sebi taj stav da u drugima promatramo svoju braću i sestre, solidarnost, pravednost kao i milosrđe i suosjećanje sami će kao iz nekog vrela poteći iz našega srca. Sluga Božji Pavao VI. rekao je da svijet danas nadasve trpi zbog nedostatka bratstva: "Svijet je bolestan. Njegovo zlo sastoji se manje u tome da ne bi bilo zaliha, da bi ih neki prigrabili, a više u pomanjkanju bratstva među ljudima i među narodima" (Enc. Populorum progressio, [26. ožujka 1967.], br. 66)

Pažnja prema drugom podrazumijeva da njemu ili njoj želimo dobro u svakom pogledu: tjelesnom, moralnom i duhovnom. Suvremena kultura je, čini se, izgubila osjećaj za dobro i zlo, zato treba ponovno snažno isticati da dobro postoji i da pobjeđuje, jer je Bog "dobar i dobrostiv" (Ps 119, 68). Dobro je sve ono što daje, štiti i promiče život, bratstvo i zajedništvo. Odgovornost prema bližnjemu znači, dakle, htjeti i činiti dobro drugome, u nadi da će i taj drugi postati osjetljiv na dobrotu i njezine zahtjeve. Zanimati se za brata znači otvoriti oči za njegove potrebe. Sveto pismo upozorava nas na opasnost da nam srca otvrdnu zbog svojevrzne "duhovne neosjetljivosti" koja nas čini slijepima za trpljenja drugih ljudi. Evanđelist Luka donosi dvije prispodobе u kojima su prikazana dva primjera te situacije do koje može doći u ljudskom srcu. U prispodobі o dobrom Samarijancu, svećenik i levit ravnodušno "prodoše dalje" pokraj čovjeka kojeg su opljačkali i pretukli razbojnici (usp. Lk 10, 30-32), a u prispodobі o bogatašu i Lazaru, bogataš, koji je uživao sva obilja, potpuno je neosjetljiv prema siromašnom Lazaru koji umire od gladi pred njegovim vratima (usp. Lk 16, 19). Obje prispodobе pružaju primjere onoga što predstavlja

suštu suprotnost "posvećivanju pažnje", promatranju drugoga s ljubavlju i sućuti. Što je to što čovjeka priječi da uputi taj ljudski i brižni pogled prema bratu? Često su to materijalno bogatstvo i osjećaj dostatnosti, ali to može biti i stavljanje vlastitih interesa i problema iznad svega drugog. Ne bismo nikada smjeli biti nesposobni "imati milosti" prema onima koji trpe; nikada naše srce ne bi smjelo biti u tolikoj mjeri obuzeto stvarima i problemima da postane gluho za vapaj siromaha. Poniznost srca i osobno iskustvo trpljenja mogu u nama probuditi osjećaje suosjećanja i empatije: "Pravednik razumije pravo malenih, a opaki ne shvaća spoznaju" (Izr 29, 7). Moguće je tako shvatiti blaženstvo "ožalošćenih" (Mt 5, 4), to jest onih koji su kadri izaći iz samih sebe i ganuti se na tuđu bol. Susret s drugim i otvaranje srca njegovim potrebama su prigoda za spasenje i blaženstvo.

"Paziti" na brata podrazumijeva također brigu za njegovo duhovno dobro. I tu želim podsjetiti na jedan aspekt kršćanskog života koji je, kako mi se čini, pao u zaborav: riječ je o bratskom ispravljanju poradi vječnog spasenja. Danas smo, općenito, vrlo osjetljivi kada se govori o brizi i ljubavi prema tjelesnom i materijalnom dobru drugih, ali kada je riječ o našoj duhovnoj odgovornosti prema braći zavladao je šutnja. Tomu nije bilo tako u prvoj Crkvi i u zajednicama doista zrelih u vjeri, koje su pokazivale brigu ne samo za tjelesno zdravlje brata, već također za zdravlje njegove duše u pogledu njegovog konačnog određenja. U Svetom pismu čitamo: "Ne kori podsmjevača, da te ne zamrzi; kori mudra, da te zavoli. Pouči mudroga, i bit će još mudriji; uputi pravednoga, i uvećat će se njegovo znanje" (Izr 9, 8. sl.). Sâm Krist zapovijeda da prekorimo brata koji pogriješi (usp. Mt 18, 15). Glagol kojim se izražava to bratsko ispravljanje – na grčkom *elenchein* – isti je onaj koji označava proročko poslanje kršćana da raskrinkavaju naraštaj koji se odao zlu (usp. Ef 5,11). Crkvena je tradicija ubrojila među djela duhovnog milosrđa "opominjanje grešnika". Važno je ponovno vratiti taj vidik kršćanske ljubavi. Pred zlom ne treba šutjeti. Mislim tu na stav onih kršćana koji se, zbog ljudskog obzira ili iz jednostavne lagodnosti, prilagođavaju prevladavajućem mentalitetu, radije no da upozoravaju svoju braću na načine razmišljanja i djelovanja koji su u opreci s istinom i ne slijede put dobra. Kršćanski se prijekor, međutim, nikada ne vodi duhom osude ili uzajamnog optuživanja. Naprotiv, uvijek je potaknut ljubavlju i milosrđem te proizlazi iz istinske brige za dobrobit drugoga. Apostol Pavao kaže: "Braćo, ako se tko i zatekne u kakvu prijestupu, vi, duhovni, takva ispravljajte u duhu blagosti. A pazi na samoga sebe da i ti ne podležeš napasti" (Gal 6, 1).

U našem svijetu prožetom individualizmom nužno je ponovno otkriti važnost bratskog ispravljanja, da bismo zajedno kročili prema svetosti. Čak i pravednik padne sedam puta (usp. Izr 24, 16), kaže se u Svetom pismu, a svi smo mi slabi i sami sebe obmanjujemo (usp. 1 Iv 1, 8). Veoma je, dakle, značajna službato koja se sastoji u tome da drugima pomažemo i dopustimo da nama drugi pomognu da sami sebe sagledamo u istini, da bismo poboljšali svoj život i smjernije kročili Gospodinovim putem. Postoji uvijek potreba za jednim pogledom koji ljubi i ispravlja, koji poznaje i prepoznaje, koji duboko proniče i oprašta (usp. Lk 22, 61) kao što je Bog učinio i čini sa svakim od nas.

2. "Jedni na druge": dar uzajamnosti. To "čuvanje" u odnosu na druge u opreci je s mentalitetom koji, svodeći život isključivo na zemaljski vidik, ne promatra ga u eshatološkoj perspektivi i prihvaća svaki moralni izbor u ime individualne slobode. Društvo kao što je ovo današnje može postati gluho bilo na tjelesna trpljenja, bilo na duhovne i moralne životne potrebe. Ne smije tako biti u kršćanskoj zajednici! Apostol Pavao nas poziva da tražimo ono što vodi "miru i uzajamnom izgrađivanju" (Rim 14, 19) i koristi "bližnjemu na dobro, na izgrađivanje" (isto 15, 2), ne tražeći vlastitu korist "nego što koristi mnogima na spasenje" (1 Kor 10, 33). To uzajamno ispravljanje i opominjanje, u duhu poniznosti i ljubavi, mora biti sastavni dio života svake kršćanske zajednice.

Gospodinovi učenici, sjedinjeni s Kristom po Euharistiji, žive u zajednici koja ih međusobno povezuje kao udove istoga tijela. To znači da mi drugi pripada, njegov život, njegovo spasenje tiču se moga života i moga spasenja. Dotičemo ovdje jednu veoma duboku sastavnicu zajedništva: između našeg života i života drugih ljudi postoji neka međuovisnost, bilo u dobru bilo u zlu; i grijeh i dobra djela imaju jednu društvenu dimenziju. U Crkvi, Kristovom mističnom tijelu, ta uzajamnost nalazi svoju potvrdu: zajednica ne prestaje činiti pokoru i moliti za oprostjenje za grijehne svoje djece, ali se također raduje neprestance i s klicanjem zbog svjedočanstava kreposti i ljubavi koje se javljaju u njezinu krilu. Neka se "udovi jednako brinu jedni za druge" (1 Kor 12, 25), kaže sveti Pavao, jer smo jedno tijelo. Ljubav prema braći, čiji jedan izraz – milostinja, koja je, zajedno s molitvom i postom, tipična korizmena praksa, ima svoj korijen u toj zajedničkoj pripadnosti. I u konkretnoj brizi za siromašne svaki kršćanin može izraziti svoje dioništvo u jednom tijelu koje je Crkva. Jedan je od pokazatelja pozornosti prema drugima u

uzajamnosti također prepoznati dobro koje Gospodin čini u njima i zahvaljivati s njima za čudesne milosti koje dobri i svemogući Bog nastavlja izvoditi u svojoj djeci. Kada neki kršćanin otkrije u drugom djelovanje Duha Svetoga, mora se tome radovati i slaviti nebeskog Oca (usp. Mt 5, 16).

3. "Da se potičemo na ljubav i dobra djela": zajedno hoditi u svetosti.

Taj izraz iz Poslanice Hebrejima (10, 24) potiče nas razmišljati o općem pozivu na svetost, neprestanom napredovanju u duhovnom životu, stremljenju većim karizmama i ljubavi koja će biti sve uzvišenija i plodonosnija (usp. 1 Kor 12, 31-13, 13). Briga jednih za druge ima za cilj uzajamno poticanje na sve veću djelatnu ljubav koja nas, "kao svjetlost svanuća, koja je sve jasnija do potpunog dana" (Izr 4, 18), potiče da živimo svaki dan kao predokus dana koji ne pozna zalaza koji nas očekuje u Bogu. Vrijeme koje nam je dano u našem životu je dragocjeno za otkrivanje i vršenje dobrih djela, u Božjoj ljubavi. Tako sama Crkva raste i razvija se da prisprije punini uzrasta Kristova (usp. Ef 4, 13). U toj perspektivi dinamike rasta smješten je naš poziv na uzajamno poticanje da bismo prispjeli punini ljubavi i dobrih djela.

Nažalost, uvijek je prisutna napast mlakosti, gašenja Duha Svetoga, odbijanja da "oplodimo talente" koji su nam dani za naše vlastito i za dobro drugih ljudi (usp. Mt 25, 25 sl.). Svi smo primili duhovna i materijalna dobra koja su korisna za ispunjenje Božjeg nauma, za dobro Crkve i za naše osobno spasenje (usp. Lk 12, 21b; 1 Tim 6, 18). Duhovni učitelji podsjećaju da u vjerskom životu onaj koji ne napreduje, nazaduje. Draga braćo i sestre, prihvatimo trajno aktualan poziv da težimo "visokom mjerilu redovitog kršćanskog života" (Ivan Pavao II., Apost. pismo Novo millennio ineunte [6. siječnja 2001.], br. 31). Mudrost Crkve u priznavanju i proglašavanju blaženstava i svetosti nekih uzornih kršćana ima također za cilj probuditi želju za nasljedovanjem njihovih kreposti. Sveti Pavao potiče: "Pretječite jedni druge poštovanjem!" (Rim 12,10).

Neka u svijetu koji traži od kršćana novo svjedočanstvo ljubavi i vjernosti Gospodinu svi osjete koliko je prijeko potrebno to nastojanje u pretjecanju u ljubavi, služenju i općem dobru (usp. Heb 6, 10). Taj je poziv posebno snažan u svetom vremenu priprave za Uskrs.

Uz želju za svetom i plodnom korizmom, povjeravam vas zagovoru Blažene Djevice Marije i svima od srca udjeljujem apostolski blagoslov! Iz Vatikana, 3. studenog 2011.

Papa Benedikt XVI.